

A dolgokhoz való kötődésről

A hétköznapiok szentje életfeladatot lát és keres abban, hogy megszokott hétköznapijait kapcsolatba hozza az istenszeretettel, és ezáltal nemesítse és tökéletesítse őket. Abban, hogy egész nap kora reggeltől késő estig viselje a szeretet és a tökély pecsétjét. [...] Napi ténykedése azonban nemcsak imádságból és munkából áll, egy egész sor napi használati tárgyra, mint amilyen a táplálék és a ruházat, is rá van utalva. Ezeket és a hasonló tárgyakat „dolgok”-nak akarjuk nevezni, és mindazt értjük ezalatt, amit [...] nem Istennek, munkának, szenvedésnek és embernek neveznek.

Aki tudja, hogy kivétel nélkül mindnyájan nap mint nap milyen gyakran kerülünk kapcsolatba ilyen dolgokkal, az sejtí, milyen súlyt fektet – és kell, hogy fektessen – a hétköznapiok szentje arra, hogy Istennek tetsző módon rendezze az ezekhez a *dolgokhoz való kötődését*. Nem nyugszik addig, amíg a dolgokhoz fűződő kapcsolata nem válik az Isten iránti nagy szeretet, az élet problémái erőteljes megoldása és a világ fölötti férfiasan erős uralom ösztönzőjévé és kifejeződésévé. [...]

Mindent szeretetből az örök szeretetért és az *Ő* megdicsőítésére! Ezért sikeresen fáradozik a dolgokhoz való prófétai, papi és hősies kötődés megvalósításáért.

A dolgokhoz való prófétai kötődés

1. [A hétköznapiok szentje] tudja, hogy e világ dolgainak nemcsak önértékük, hanem jelképértékük is van. Mind-mind Istennek kis prófétái, akik Isten megbízásából az örömhírt hozzák Róla, tulajdonságairól és szándékairól, hogy azáltal még nagyobb szeretetre gyűjtsanak bennünket Isten iránt. Ezért nevezi őket Szent Agoston „nutus Dei”-nek, azaz Isten üdvözlétének vagy integetésének. [...] Nem jutnánk egykönnyen a végére, ha fel akaránk sorolni mindazokat a kis prófétákat, akikkel a nap folyamán találkozunk. Azért, hogy megtanuljunk Isten követeit és üzeneteit a saját életünkben jobban meglátni és meghallani, felsorolok tarka összevisszaságban néhány példát:

Egy virágzó rózsabokor mellett megyek el. Azt a feladatot kapta Istentől, hogy hírt adjon nekem az *Ő* szeretetéről és szépségéről. – Vagy itt van a tiszta víz. Nem az-e a dolga, hogy prófétaként emlékeztessen engem a keresztségre és a lélek megtisztulására? – Az éneklő madár ott az ágak közt, nem a mennyei Atyától adja át nekünk az üdvözlését, aki őt olyan gondosan öltözteti és táplálja? [...]

Az ébredő természet a hétköznapiok szentjét a feltámadásra figyelmezteti, az őszi elhalás a halálra emlékezteti. – A virágdíszben pompázó cseresznyefa a kegyelem állapotában leledző lélek szépségéről mesél, míg az éles északi szél, amely éjszakai vándorútján élesen hasít a tagjaiba, arról prédikál neki, milyen fagyosság fogadja az Üdvözítőt a lelkekben, melyekben nincs szeretet. Mindenütt, ahol csak jár-kel, a hétköznapiok szentje kis prófétákat lát maga körül, akik Isten szavait suttogják a fülébe.

Egy parasztember, amikor ásta a földet, mindig a sírra gondolt, amit egyszer majd az ő számára fognak ásni. Amikor egy fájdalomtól vonagló kukacot látott az úton, eszébe jutottak az Üdvözítőre vonatkozó szavak: „Féreg vagyok és nem ember...” Ha gyomlált, arra kérte az Urat, őrizze meg attól, hogy egyszer majd a búzától különválasztva dobják a tűzre. És ha pókhálót vett észre egy bokron, az az ördögre emlékeztette, aki be akarja hálózni, és be akarja fogni a lelkünket, hogy aztán rávesse magát, és örökre boldogtalanná tegye. Ez a parasztember, aki mindenben megtalálta az Istenhez fűző kapcsolatot, ment egyszer az eke mögött, és azon gondolkodott, hogy vajon lehet-e a földön elteregtetett trágya is – melyet az ekevas elvegyít a földdel – próféta? „A trágya az bomlási termék”, mondta magában. „Mire mennénk a mezőgazdaságban enélkül a bomlás nélkül! Így a Jóisten az én tökéletlenségeimet, hibáimat és butaságaimat is trágyának tekinti, hogy az igazi alázat nőhessen ki belőle. Alázatosság nélkül nem válhatok szentté.” Nem egy egyszerű ember nagy-nagy bölcsessége ez? [...]

2. A hétköznapiok szentje nemcsak mesteri módon *meghallja és megérti* Isten számos prófétáját, akikkel találkozik, hanem válaszol is az üzenetükre *szívélyes viszonzszeretettel* és *tökéletes étellel*. Hiszen azt tartja fontosnak, hogy mindennapi életének minden cselekedetét és rezdülését lehetőleg az istenszeretet és az istenszolgálat egyetlen nagy cselekményévé érlelje. [...]

A dolgokhoz való papi kötődés

1. A pap feladata, hogy Istent dicsérje. E dicséretet az egyház és az egész teremtés nevében ajánlja fel a Szentháromságnak. Igen, a természetnek is részt szabad és kell vennie Isten dicséretében. Ezért éneklí a Szentírás: „Minden, mi él és mozog, dicsérje az Urat!” A teremtés

viszont csak annyiban tölti be feladatát, amennyiben az ember hagyja magát általa Isten dicséretére ösztönözni. Aki a teremtésnek ezeket a néma és mégis oly hangos kéréseit felvállalja, és a teremtett világban mozogva papi »Benedicite«-jét imádkozza, annak a dolgokhoz való *kötődése papi*. Álltál-e már egyszer zivataros, viharos éjszakában az ablaknál, és szemlélted a természetnek ezt a színjátékát? [...] Vagy egyszer a tenger partján kinyitottad-e szemed, füled és szíved a csodálatos, leírhatatlan látványnak? Beittad-e magadba a megfoghatatlan távolságot, a hullámok csobogását, bugyogását és tajtékzását, a ragyogó és csillogó fényt, mely számtalan színben törik meg? Megízlelhetted egyszer talán egy magányos, áhítatos csendbe burkolt rengetegben a természet hatalmát? Feletted a hatalmas bükkfák lombosára, melyben a szél játssza melódiáit, körötte madárdal és bogárzümögés, lépteid itt-ott özet vagy félénk nyulat riasztanak fel. Nem úgy érezted magad ezekben az órákban, hogy ujjongó Te Deumot, hálás Gloria in excelsis Deo-t kellene énekelned, mert valami arra kényszerít, hogy add kölcsön a természetnek a hangodat, a nyelvedet? Igen, a zivataros éjszaka, a morajló tenger és a zúgó erdő zengjék, akarják zengeni a jóságos, bölcs és mindenható Teremtőt dicsérő éneket, bennünket pedig mintegy arra kérnek, legyünk közvetítők, hogy betölthessék létük értelmét. [...]

A dolgokhoz való hősies kötődés

A hétköznapiok szentje a természet és a kultúra területén járva segít minden teremtett dolognak, hogy dicsérje és magasztalja Istent. De azt is tudja, hogy a dolgokhoz való prófétai és papi kötődését nem gyakorolhatja a hősies kötődés nélkül. A dolgokhoz való hősies kötődés pedig egyet jelent a személyes, világ fölött álló Isten dolgoktól való *szabadságával*. A teremtmények Istennek tetsző használata nem képzelhető el az Istennek tetsző lemondás nélkül. Nem ritkán esik szó az isteni igénytelenségről. Ez alatt azt értjük, hogy valaki hasonlónak lesz Istenhez, aki teljesen független a teremtményektől, mindenekelőtt a használati tárgyaktól. [...]

Az Üdvözítő és a dolgokhoz való hősies kötődés

1. Az Üdvözítő *elénk élte* földi élete folyamán ezt a belső és külső szabadságot, és sokszor buzdított minket, hogy kövessük őt ebben. [...] A gazdasági javakkal szemben a szegény, az élvezetekkel szemben a keresztre feszített, a dicsőséggel szemben az alázatos és megvetett Üdvözítő volt. Valóban a dolgoktól való isteni *függetlenség!* Ez jellemezte a jászolt, amikor anyja a hideg istállóban gyermeke finom kis tagjait kemény szalmára fektette; így volt a kereszten: csupasz gerenda volt a Megváltó halotti vánkosa, kis ágyékkötő halotti ruhája, és csúfolódó, gúnyos szavak hatoltak fülébe a haldoklók imája helyett. [...]

Minél inkább a földi dolgoktól megfosztottan áll előttünk az Üdvözítő, annál nagyobbak látjuk Őt isteni nincstelenségében és igénytelenségében. Semmi szüksége nem volt ezekre az emberi eszközökre, hogy érvényesüljön és művét megvalósítsa. Opera Dei ex nihilo! Isten, amikor tetteit végrehajtja, a legszívesebben nem él semmilyen eszközzel, hogy ezáltal bizonyítsa isteni eredetüket. Ami által egyháza természetesen módon nagyra válhatott volna, azt figyelmen kívül hagyta az alapításkor. Apostolaivá és tanítványaivá nem választott gazdasági szakembereket, a tudomány egén tündöklő géniuszokat vagy befolyásos politikai nagyságokat. Azok sem rendelkeztek ezekkel a földi előnyökkel, akiket az apostolok elsőként nyertek meg az Úrnak. [...]

3. Különös hangsúlyt fordít itt a szegénység lelkületére:

„[...] Ne aggódalmaskodjatok hát, és ne kérdezzétek: Mit eszünk, mit iszunk? Vagy: Mit veszünk fel? Ezeket a pogányok keresik. Mennyei Atyátok tudja, hogy ezekre szükségetek van. Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá. Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról. A mának elég a maga baja” (Mt 6,31-34).

Mértéktartóan fordítunk gondot a gazdasági alapokra és a jólétre, s ezt összekapcsoljuk a rendetlen ragaszkodástól való belső függetlenséggel és az Isten atyai jóságába vetett nagyfokú bizalommal. Ahol megvan ez a bizalom, Isten kész akár csodát is tenni, mintsem megengedje, hogy az övéi nélkülözzenek, amire szükségük van. [...]

Amikor apostolait megbízta, hogy hódítsák meg a világot, egyetlen szóval sem adott arra utasítást, hogyan szerezhetik meg maguknak a földi segédeszközöket, az anyagi javakat az

egyháznak, és hogyan biztosíthatják befolyásukat e világ hatalmasainál. Sokkal inkább a teljes lemondást kívánja tőlük:

„Övetekbe ne szerezzetek se arany-, se ezüst-, se rézpénzt. Ne vigyetek magatokkal az útra tarisznyát, se két ruhát, se sarut, se botot” (Mt 10,9). [...]

A hétköznapiok szentje és a dolgokhoz való hősies kötődés

[...] A szeretet „a tökéletesség köteléke” (Kol 3,14), vagyis az a kötelék, ami minél tökéletesebben összekapcsol Istent és embert, embert az emberrel és az egyes erényeket az emberben. [...] Ezért nyilváníthatja ki Pál: „Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom a testemet is égő áldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem” (1Kor 13,3). [...] Az igazi jámborságnak és a Jézushoz tartozásnak nem az önmegtagadás az ismérve, még csak a vértanúság sem, a szegénység sem, hanem a szeretet, ami minden erényt életre kelt, és lélekkel kell, hogy áthasson. [...] Ez a szeretet képessé teszi a hétköznapiok szentjét, *hogy lelke mélyéig felülkerekedjen minden visszaélés forrásán, a bírvágyon, melegséget ad neki, hogy lelket vigyen közelebbi és tágabb környezetébe, az állami és a társadalmi életbe, és megóvja igénytelensége és nincstelensége mellett is érzelmvilágát az eldurvulástól.*

1. A birtoklás vágyát, a bírvágyat, Pál „minden baj gyökerének” nevezi (1Tim 6,10). [...] Az igaz szeretet abban áll, hogy megosztjuk egymással javainkat. Ezért a hétköznapiok szentje *visszaadja Istennek, akitől mindent kapott, a javai fölötti tulajdonjogot és magát csupán azok gondnokának tekinti.* Ezért minden gazdagsága mellett is szerényen függőségben marad minden jó adományozójától. Mivel pedig az Isten tulajdonának lehet a gondnoka, különös gondot fordít annak megőrzésére és gyarapítására, hasonlóan a kertészhez, aki a király kertjét hűségesebben és gondosabban ápolja, mint a sajátját. Hogy azonban természetének csapdái ellen védekezzen, beosztottainak nemcsak szívesen megfizeti, ami jogszerűen jár nekik, hanem *bőségéből gazdag ajándékokat is ad,* és örül annak, ha időnként *hiányt szenvedhet mindabban, ami szükséges vagy ami kellemes számára.* [...]

Mivel lélekben szegény, különös örömet okoz neki, ha *a valóban szegényekkel érintkezhet.* Bennük tiszteli és szereti Krisztust, aki ünnepélyesen kijelenti: „Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40). Itt magához hasonlókat közti érzi magát. A lélekben szegény jól érzi magát a ténylegesen szegények között. Még inkább megtisztelve érzi magát, ha *személyes szolgálatot tehet a szegényeknek,* pl. betegség vagy szerencsétlenség esetén. Ilyenkor egészen rokonnak érzi magát az Üdvözítővel és szent anyjával. Az Üdvözítő megmosta apostolainak a lábát, és közben azt mondta: „nektek is meg kell mosnotok egymás lábát...” (Jn 13,14). [...] A következő történet bizonyítja, hogy milyen komolyan vették a középkorban az Üdvözítő szavait:

Szent Lajos király gyakran szolgálta ki „a szegényeket, akiknek enni adott, és naponta hármat közülük saját asztalához ültetett; néha mindent fölülmúló szeretettel fogyasztotta el ételük maradékait. Amikor a kórházakba ment, s ez gyakran történt, általában az olyan betegek ápolását vette át, akik a legutálatosabb bajokban szenvedtek; hajadonfőtt és térden állva szolgálta őket, személyükben a világ Üdvözítőjét tisztelve, és olyan szeretettel fordult feléjük, melyet a leggyengédebb anya is alig érez gyermekei iránt. [...]

A hétköznapiok szentje nem hagyja, hogy az ilyen magatartástól és cselekvéstől eltérítsék természetének beteges sugallatait, melyek azzal áltatják, hogy nem veszélyeztetheti egészségét és társadalmi rangját, hogy gyermekei számára több vagyont kell szereznie, vagy nem tudni, milyen idők jönnek még, ezért jó lesz előre gondoskodnia magáról is. Hisz Isten is át akarja vállalni, és át is kell vállalnia, még biztonságos körülmények között is, gondjaink egy részét. Ez megóvja a hétköznapiok szentjét attól, hogy *túlértékeli a földi dolgokat, melyeket mint hasznos eszközöket használ fel,* hogy megvalósítsa életfeladatát: szeresse és megdicsőítse Istent. [...]

Azért, hogy ebben a szeretetben növekedjen, gondosan ápolja a *hálát, az elégedettséget és a bizalmat.* Minden kis adományért, még ha a létfenntartáshoz leginkább szükséges dologról is van szó, gyermekien *hálás.* Úgy tesz, mint Assisi Szent Ferenc.

Ferenc egyszer Masio testvérrel jó éhesen érkezett egy faluba. Hogy csillapítsák éhségüket, koldultak maguknak útközben egy kis kenyert, majd a falun kívül egy forrásnál találkoztak, és az összekoldult ételt letették egy

széles köre. Ferenc hirtelen fölkiáltott: „Ó, Masio testvérem, egy ilyen kincsre mi nem vagyunk méltók!” Ezt többször megismételte. A testvér csodálkozva és helytelenítve csóválta a fejét, és azt mondta: „Atya, hogy beszélhetsz kincsről, amikor a legszükségesebb dolgok is hiányoznak. Se asztalterítők, se késünk, se egy vágódeszkánk, se tálunk nincsen.” Erre felujjongott a szent: „Éppen ez az, amit kincsnek tartok: Azt, hogy itt nincs semmi, amit emberi kéz csinált volna, hanem mindent, ami itt van, Isten gondviselése készített. Öröktől fogva tudta, hogy mi ma éhesen és fáradtan ide fogunk jönni, ezért növesztette ezt a fát, hogy hús árnyékot nyújtson nekünk. Ezt a szép széles követ pedig asztalnak tette ide; azért, hogy szomjunkat olthassuk, ezt a szép, hús forrást fakasztotta. Ó, Masio testvér, milyen jóságos a mi Istenünk!” Közben pedig a meghatódottság könnye folyt szeméből a száraz kenyérre, amit hálásan evett.

[...] A hétköznapiok szentje becsülettel törekszik arra, hogy *legyen munkája és keresete*. S ha megtalálta mindkettőt, akkor helytáll. Kisebbségi érzések nem tévesztik meg, mert tudja, hogy Isten szeretete és oltalma veszik körül. „Munkára született az ember, akár a madár a repülésre” (Jób 5,7). – „Aki nem dolgozik, ne is egyék” (2Tesz 3,10). [...]

Pál apostollal mondhatja: „Tudok nélkülözni, de tudok bőségben is élni. Mindig mindenhez hozzászoktam: ahhoz, hogy jóllakjam és éhezsem, hogy bővelkedjem és nélkülözsem. *Mindent elviselek abban, aki erőt ad*” (Fil 4,12k). [...]

Dr. M. A. Nailis (1937/1995): Szentség a hétköznapiokban, Magyar Schönstatt Mozgalom, Óbudavár